

Η ομιλία του Σεβ. Μητροπολίτου Βεροίας:

Μέ ιδιαίτερη χαρά βρισκόμεθα σήμερα κοντά σας, ἐδῶ στήν Τερπνή καί στό ὑπέροχο αὐτό ἴδρυμα ἀγάπης πού ἱδρύσε ἡ οἰκογένεια Ἀναστασιάδη, στήν «Ἀλκμήνη».

Εὐχαριστοῦμε θερμότατα γιά τήν πρόσκληση τόν Σεβασμιώτατο ποιμενάρχη σας καί ἀγαπητό ἐν Χριστῷ ἀδελφό κύριο Θεολόγο, καί, βεβαίως, τήν οἰκογένεια Ἀναστασιάδη, πού μᾶς δίνουν ἀπόψε αὐτή τήν εὐκαιρία ἐπικοινωνίας μαζί σας μέ τήν προβολή μιᾶς θεατρικῆς παραστάσεως πού ἔχει ὡς θέμα τή ζωή ἑνός συγχρόνου καί ἐξαιρετικά προσφιλοῦς καί θαυματουργοῦ ἀγίου, τοῦ ἀγίου Λουκά, ἀρχιεπισκόπου Συμφερουπόλεως, τοῦ ἱατροῦ. Μιᾶς παρουσιάσεως τῆς ζωῆς τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἀγίου μέσα ἀπό τά ἴδια του τά λόγια καί τά συγγράμματα, πού παρουσιάσθηκε τόν περασμένο Ἰούνιο στό πλαίσιο τῶν Παυλείων, τῶν ἐκδηλώσεων πού ὀργανώνει ἡ Ἱερά Μητρόπολη Βεροίας, Ναούσης καί Καμπανίας πρός τιμήν τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς, τοῦ πρωτοκορυφαίου ἀποστόλου Παύλου, ἀπό τό θεατρικό ἐργαστήριό τῆς Ἱερᾶς μας Μητροπόλεως σέ κείμενα τοῦ π. Ἀρσενίου Χαλδαιόπουλου καί σκηνοθετική ἐπιμέλεια καί συμμετοχή τοῦ π. Γερασίμου Μπεκέ, καί ἡ ὁποία βιντεοσκοπήθηκε ἀπό τόν ἐκκλησιαστικό τηλεοπτικό σταθμό 4E.

Ποιός εἶναι ὁμοῦς ὁ ἅγιος Λουκάς, ὁ ἱατρός καί ἐπίσκοπος, καί ποιά εἶναι ἡ ζωή καί ἡ πορεία του μέσα ἀπό τήν ὁποία ἀγιάσθηκε καί ἔλαβε τόση χάρη ἀπό τόν Θεό;

Ἐπιτρέψτε μου νά πῶ λίγα λόγια γι' αὐτόν τόν μεγάλο ἅγιο τῆς ἐποχῆς μας, γιά νά τόν γνωρίσετε ὅσοι δέν τόν ξέρετε, ἀλλά κυρίως νά μπορεῖτε νά παρακολουθήσετε τήν προβολή πού θά ἀκολουθήσει, ἀκόμη καί ὅσοι τόν γνωρίζετε.

Γεννήθηκε τό 1877 στό Κέρτς τῆς Κριμαίας, σέ μία πόλη πού ἦταν παλαιά ἑλληνική ἀποικία. Ἦταν ἔφηβος ἀκόμη, ὅταν ἡ οἰκογένειά του μετακόμισε στό Κίεβο, μετά τήν οἰκονομική καταστροφή τοῦ πατέρα του, πού ἦταν φαρμακοποιός. Σπούδασε ἀρχικά ζωγραφική στήν Ἀκαδημία Καλῶν Τεχνῶν τῆς Πετροπόλεως καί στό Μόναχο, στή συνέχεια ὁμοῦς ἀποφάσισε νά σπουδάσει ἱατρική γιά νά μπορεῖ νά βοηθᾷ τούς ἀνθρώπους καί ἰδιαιτέρως τούς φτωχοῦς χωρικούς.

Παρότι ἤθελε πολύ νά ἐργασθεῖ ὡς ἀγροτικός ἱατρός, βρέθηκε νά ἐργάζεται ὡς χειρουργός σέ ἕνα στρατιωτικό νοσοκομεῖο τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ στήν Ἀνατολική Σιβηρία, στά χρόνια τοῦ ρωσοῖα-πωνικοῦ πολέμου.

Παντρεύτηκε μία εὐσεβῆ νοσηλεύτρια, τήν Ἄννα, καί ἀπέκτησαν τέσσερα παιδιά. Στίς ἀρχές τοῦ 1917 καί ἐνῶ βρισκόταν μέ τήν οἰκογένειά του στή Μόσχα, ἡ σύζυγός του ἀρρώστησε ἀπό φυματίωση. Στό μεταξύ μετακόμισαν στήν Τασκένδη, ὅπου εἶχε διοριθεῖ ἀρχίατρος στό μεγάλο δημοτικό νοσοκομεῖο.

Παρότι τό ἥπιο κλίμα τῆς Τασκένδης σέ ἀντίθεση μέ τό ψυχρό τῆς Μόσχας ὠφέλησε προσωρινά τήν υἰεία τῆς συζύγου του, ἡ κατάστασή της ἐπιβαρύνθηκε καί τήν ὀδήγησε στόν θάνατο σέ ἡλικία μόλις 38 ἐτῶν.

Τά τέσσερα ἀνήλικα παιδιά τους βρῆκαν τή στοργή στή Σοφία, μία νοσοκόμα, πού εἶχε χάσει τόν ἄνδρα της καί δέν εἶχε παιδιά, ὅπως γράφει ὁ ἴδιος ὁ ἅγιος Λουκάς. Σέ ἐκείνην ἐμπιστεύθηκε τή φροντίδα καί τήν ἀνατροφή τους μέ τή βεβαιότητα ὅτι τήν εἶχε στείλει ὁ Θεός, ἀνταποκρινόμενος στήν προσευχή του, γιά νά εἶναι «ἀποκλειστικά καί μόνο δευτέρα μητέρα γιά τά παιδιά μου», γράφει ὁ ἅγιος Λουκάς.

Ἡ δοκιμασία αὐτή τῆς χηρείας ἐξελίσσεται στήν ψυχή του σέ κλήση τοῦ Θεοῦ νά τόν διακονήσει ὡς κληρικός. Τά χρόνια εἶναι ἐξαιρετικά δύσκολα γιά τούς πιστούς καί τήν Ἐκκλησία στή Ρωσία, καθώς τό καθεστῶς πού ἐπιβλήθηκε μετά τήν ἐπανάσταση τοῦ 1917 ἦταν ἄθεο καί ἐννοοῦσε νά

ἐπιβάλλει τὴν ἀθεΐα παντοῦ, ἀλώνοντας τὴν Ἐκκλησία καὶ ἀλλοιώνοντας τὸ φρόνημα τῶν πιστῶν μέ τῆ δημιουργία μιᾶς ἐλεγχόμενης ἀπὸ τὸ κράτος Ἐκκλησίας, τῆς λεγόμενης «ζωντανῆς Ἐκκλησίας».

Ὁ ἅγιος Λουκᾶς εἶναι ἀκόμη λαϊκός, ἀλλὰ δίδει ἤδη τὴν ὁμολογία τῆς πίστεως, καθὼς ἀρνεῖται νὰ χειρουργήσει χωρὶς τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας, πού εἶχε πάντοτε στό χειρουργεῖο καὶ στήν ὁποία προσευχόταν γιά λίγα λεπτά πρὶν νὰ σχηματίσει μέ ἓνα βαμβάκι ποτισμένο σέ ἰώδιο στό σῶμα τοῦ ἀσθενοῦς τὸ σημεῖο τοῦ Σταυροῦ καὶ νὰ ἀρχίσει τὴν ἐπέμβαση, καὶ τὴν ὁποία εἶχαν ἀφαιρέσει οἱ κρατικές ἀρχές.

Ἡ ἀπαίτησή του γιά ἐπιστροφή τῆς εικόνας τῆς Παναγίας λαμβάνει διαστάσεις, ὅταν πρόκειται νὰ χειρουργηθεῖ ἡ σύζυγος ἑνός κομματικοῦ στελέχους καὶ θέλει νὰ χειρουργηθεῖ μόνο ἀπὸ τὸν ἅγιο Λουκᾶ, ὁ ὁποῖος ἐπιμένει ὅμως νὰ ἐπιστραφεῖ ἡ εἰκόνα γιά νὰ μπεῖ καὶ πάλι στό χειρουργεῖο.

Ἡ προϋπόθεση πού θέτει γίνεται ἐξ ἀνάγκης δεκτὴ, καὶ ἡ ὁμολογία αὐτὴ τῆς πίστεώς του θά γίνει ἡ ἀπαρχὴ μιᾶς διαρκοῦς πορείας ὁμολογίας τῆς πίστεως καὶ διωγμῶν χάριν αὐτῆς πού θά ὑπομείνει ὁ ἅγιος Λουκᾶς μέχρι τὸ τέλος τῆς ζωῆς του. Καὶ ὁ ἅγιος Λουκᾶς τολμᾷ πάντοτε νὰ τὴν ὁμολογεῖ ἐνώπιον τοῦ ἀθέου καθεστῶτος.

Μέ μία τέτοια εὐκαιρία, στή δίκη τοῦ ἐπισκόπου τῆς Τασκένδης, ὁ ἅγιος Λουκᾶς δέχεται ἀπὸ τὸν ἀρχιεπίσκοπο Ἰννοκέντιο τὴν πρόσκληση νὰ ἱερωθεῖ. «Γιατρέ, πρέπει νὰ γίνετε ἱερέας», τοῦ εἶπε ὁ ἀρχιεπίσκοπος καὶ ἐκεῖνος, ὅπως σημειώνει, δέχθηκε τὰ λόγια του ὡς κλίση τοῦ Θεοῦ. «Σεβασμώτατε, ἂν εἶναι θέλημα Θεοῦ νὰ γίνω ἱερέας, θά γίνω».

Τὴν ἐπόμενη Κυριακὴ χειροτονήθηκε διάκονος καὶ τὴν ἡμέρα τῆς Ὑπαπαντῆς τοῦ 1921 ἱερέας.

Συγχρόνως μέ τὰ ἱερατικά του καθήκοντα συνέχισε νὰ διδάσκει καὶ στό Πανεπιστήμιο τῆς Τασκένδης, ἀνατομία καὶ χειρουργικὴ, φορώντας μάλιστα τὸ ράσο καὶ τὸν ἐπιστήθιο σταυρὸ του, πού ἦταν ἀκόμη ἐπιτρεπτά.

Κήρυττε καὶ ὀργάνωνε συζητήσεις γιά θεολογικά θέματα πού προσεῖλκυαν πολλοὺς ἀκροατές. Οἱ δυσκολίες πού ἄρχισε σιγά-σιγά νὰ ἀντιμετωπίζει ἡ ὀρθόδοξη Ἐκκλησία στή Ρωσία, οἱ ἀπομακρύνσεις καὶ οἱ ἐξορίες κληρικῶν καὶ κυρίως ἐπισκόπων, ὀδήγησε σύντομα τὸν πατριάρχη Τύχωνα νὰ συγκατατεθεῖ στήν ἐκλογή καὶ χειροτονία του ὡς ἐπίσκοπου.

Ἡ κουρά καὶ ἡ χειροτονία του τὸν Μάιο τοῦ 1923 ἔγιναν ἐντελῶς μυστικά πρὸς ἀποφυγὴν ἀντιδράσεις ἀπὸ τίς κρατικές ἀρχές.

Μία ἐβδομάδα μετὰ τὴν χειροτονία του σέ ἐπίσκοπο, ἡ ἀστυνομία χτύπησε τὴν πόρτα τοῦ σπιτιοῦ του. Ἔκανε ἔρευνα καὶ στή συνέχεια τὸν συνέλαβε. Ἔτσι ἄρχισε μία περίοδος διωγμῶν, φυλακίσεων καὶ ἐξοριῶν πού θά κρατήσει μέ μικρὲς διακοπὲς εἴκοσι περίπου χρόνια.

Οἱ ἀνακρίσεις εἶναι συνεχεῖς καὶ κουραστικές, οἱ συνθηκὲς κρατήσεως ἄθλιες, οἱ ταλαιπωρίες τῶν μετακινήσεων ἀπὸ τόπο σέ τόπο, ἀπὸ ἐξορία σέ ἐξορία ἐξαντλητικές, φθείρουν προοδευτικά τὴν ὑγεία του. Ὅμως ὁ ἀρχιεπίσκοπος Λουκᾶς στέκεται ἀκλόνητος καὶ ὑπομένει ὅλες τίς ταλαιπωρίες μέ πίστη στὸν Θεό, ὥστε δικαιολογημένα νὰ γράφει στό τέλος τῆς ζωῆς του μέ παρρησία ὅτι ἀγάπησε τὸ μαρτύριο.

Ὅπου καὶ ἂν βρεθεῖ, ἀπὸ τὴ Μόσχα μέχρι τὰ ἀπομακρυσμένα χωριά τῆς Σιβηρίας καὶ τοῦ ἀρκτικοῦ ὠκεανοῦ, προσφέρει σέ ὅλους ἀγάπη, θεραπεύει τίς ἀσθένειές τους, τοὺς χειρουργεῖ μέ ἀνύπαρκτα μέσα, διακονεῖ τίς ἀνάγκες τους ὡς ἐπίσκοπος, τοὺς δίνει τὴν εὐλογία του, τοὺς παρηγορεῖ στὰ δύσκολα χρόνια τῆς ἀθεΐας πού διέρχονται.

«Εκείνη τή δύσκολη εποχή», θά γράψει ὁ ἴδιος ἀργότερα, «εἶχα αἰσθανθεῖ ἔντονα δίπλα μου τήν παρουσία τοῦ ἴδιου τοῦ Κυρίου. Ἔνωθα πῶς μέ στηρίζει καί μέ ἐνθαρρύνει».

Ἡ μία ἐξορία διαδέχεται τήν ἄλλη, ἐνῶ ἡ κατάσταση τῆς υγείας του ἐπιδεινώνεται ἀπό τίς ταλαιπωρίες καί τίς κακουχίες πού ὑφίσταται. Μέσα ὁμως σέ ὅλα αὐτά ὁ Χριστός τοῦ δίδει πάντοτε σημεῖα τῆς παρουσίας του γιά νά τόν ἐνισχύει στήν ὥρα τῶν πειρασμῶν, ὥστε νά βρεῖ τή δύναμη νά σηκωθεῖ καί πάλι, ἀκόμη καί ὅταν κάποια στιγμή λυγίζει.

Ὁ ἅγιος Λουκάς συλλαμβάνεται καί ἐξορίζεται τρεῖς φορές μέσα σέ εἴκοσι χρόνια, ἀπό τό 1923 μέχρι τό 1943, καί περνᾷ τά περισσότερα ἀπό αὐτά στίς φυλακές καί τίς ἐξορίες.

Στίς 26 Φεβρουαρίου τοῦ 1945 τελεῖ γιά πρώτη φορά τή θεία Λειτουργία ὡς ἀρχιεπίσκοπος Ταμπῶφ καί λέει στό κήρυγμά του: «Δεκαπέντε χρόνια ἦταν κλειστό τό στόμα μου. Τώρα ὁμως μπορῶ νά ξαναμιλήσω καί νά κηρύξω τόν λόγο τοῦ Θεοῦ ...». Ἔνα χρόνο ἀργότερα μετατίθεται στήν ἀρχιεπισκοπή Συμφερουπόλεως καί Κριμαίας, ὅπου θά μείνει μέχρι τό τέλος τῆς ζωῆς του. «Χρειάζομαι τίς καρδιές σας», λέγει στούς ἀνθρώπους. «Δῶστε μου τίς καρδιές σας». Καί ὁ λαός τοῦ ἀνταποδίδει τήν ἀγάπη πού τούς προσφέρει.

Παρόλα αὐτά ἡ κατάσταση δέν εἶναι εὐκόλη γιά τόν ἀρχιεπίσκοπο Λουκά. Στό πλαίσιο τῆς ἀντιθρησκευτικῆς προπαγάνδας παρακολουθεῖται ὁ ἴδιος, ἡ ἀλληλογραφία καί οἱ τηλεφωνικές του ἐπικοινωνίες ἀπό τό σοβιετικό καθεστῶς, πού κλείνει καί καταστρέφει χιλιάδες ναούς σέ ὅλη τή χώρα.

Ἐκεῖνος συνεχίζει ἀπόητος νά ἐργάζεται γιά τό ποιμνίό του παρά τίς δυσκολίες καί παρά τό γεγονός ὅτι ἀπό τό 1956 εἶχε χάσει τήν ὄρασή του. «Δέχθηκα», γράφει, «τό θέλημα τοῦ Θεοῦ νά μείνω τυφλός μέχρι τό θάνατό μου μέ ἤρεμη ψυχή, μέ εὐγνωμοσύνη καί πλήρη ἐμπιστοσύνη στό Θεό».

Τελεῖ τήν τελευταία του θεία Λειτουργία τά Χριστούγεννα τοῦ 1960, ἀλλά συνεχίζει νά κηρύττει μέχρι τήν Κυριακή τῆς Τυρινῆς. Στή συνέχεια ἀφοσιώνεται στήν προετοιμασία γιά τή συνάντησή του μέ τόν Θεό, καθώς αἰσθάνεται ὅτι τό τέλος πλησιάζει.

Τήν Κυριακή 11 Ἰουνίου τοῦ 1961, ἑορτή πάντων τῶν ἐν Ρωσίᾳ ἁγίων, ὁ ἅγιος Λουκά πορεύεται τή μακαρία ὁδὸ πρὸς τόν οὐρανό. Ὁ λαός τῆς Κριμαίας θρηνεῖ γιά τόν ἀρχιεπίσκοπό του καί ἀπαιτεῖ μεγαλοπρεπῆ ἐξόδιο ἀκολουθία, τήν ὁποία τό ἄθεο καθεστῶς ἀπαγορεύει, γιατί δέν θέλει νά δοθεῖ δημοσιότητα στό γεγονός. «Δέν θά ἐπιτρέψουν νά μοῦ ψάλετε οὔτε τό Ἅγιος ὁ Θεός», εἶχε προεῖπει ὁ ἅγιος.

Ὅμως ἡ ἐπιμονή τῶν πιστῶν ὑπερισχύει καί ἡ ἐξόδιος ἀκολουθία τελεῖται ὅπως ἀρμόζει, ἐνῶ ὁ τάφος του γίνεται πηγὴ θαυμάτων γιά ὅσους προστρέχουν καί αἰτοῦνται τή θεραπεία.

Τό 1995 ἡ Ἐκκλησία τῆς Οὐκρανίας ἀποφάσισε τήν Ἁγιοκατάταξή του καί μερικούς μῆνες ἀργότερα ἔγινε ἡ ἀνακομιδὴ τῶν λειψάνων του καί ἡ μεταφορά τους λιτανευτικά καί πανηγυρικά στόν ἱερό ναό τῆς ἁγίας Τριάδος, ὅπου λειτουργοῦσε ἐπὶ δεκαπέντε χρόνια. Ἐκεῖ βρίσκονται μέχρι σήμερα ὡς πηγὴ ἁγιασμοῦ καί ἰαμάτων γιά ὅσους τόν τιμοῦν καί αἰτοῦνται τή χάρη του.

Αὐτός εἶναι ὁ ἅγιος Λουκάς, τοῦ ὁποίου τή ζωὴ θά παρακολουθήσετε σέ λίγο.

Σύζυγος, πατέρας, ἰατρός, χειρουργός, μοναχός, ἱερέας, ἀρχιερέας, στόν πόλεμο, στήν εἰρήνη, στή φυλακή, στήν ἐξορία, στή φτώχεια, στά βασανιστήρια, στούς διωγμούς, στήν προδοσία, στά τραπέζια τῶν συσιτίων, στίς ἁγίες Τράπεζες τῶν ἱερῶν ναῶν, στά χειρουργικά τραπέζια, ὁ ἅγιος Λουκάς κήρυττε «Χριστόν ἐσταυρωμένον καί ἀναστάντα», ὁμολογοῦσε πίστη θαυματουργό, ἀφοσίωση

ἀγάπης, ἐλπίδα καί καρτερία, δίδασκε τό ἀκατάβλητο καί ἀκατανίκητο ἦθος τῆς χριστιανικῆς μεγαλοκαρδίας, τήν ἔναντι ὄλων τῶν πολιτευμάτων καί ἰδεολογιῶν ὑπεροχή τοῦ πολιτεύματος τῶν ἀληθινῶν χριστιανῶν.

Γράφοντας τήν πνευματική του διαθήκη στά παιδιά καί τά ἐγγόνια του ὁ ἴδιος ὁ ἅγιος περιγράφει τή ζωή του καί τούς συμβουλεύει: «Ἦταν σκληρή καί δύσκολη ἡ ζωή μου, ἀλλά οὐδέποτε προσευχήθηκα στόν Θεό νά γίνει εὐκόλη. Διότι εἶναι “στενή καί τεθλιμμένη ἡ ὁδός ἡ ἀπάγουσα εἰς τήν ζωὴν καί ὀλίγοι εἰσὶν οἱ εὐρίσκοντες αὐτήν.” Καί ἀκόμη “διά πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τήν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.”

Γιά πολύ καιρό καί μέ μεγάλη ἐπιμονή ἔπλεα κόντρα στό ρεῦμα, καί σέ σᾶς, τά παιδιά μου, κληροδοτῶ νά πλέετε κόντρα στό ρεῦμα, ὅσο δύσκολο καί ἂν εἶναι αὐτό. Νά ἀποστρέψετε τό βλέμμα σας καί τήν καρδιά σας ἀπό ἐκείνη τή μεγάλη πλειοψηφία τῆς ἀνθρωπότητος πού ἐπιδιώκει ὄχι τούς ὑψηλούς στόχους, ἀλλά ἐκείνους πού εἶναι πύο εὐκόλα νά ἐπιτευθοῦν. Νά μήν προσχωρήσετε σέ αὐτή τή μεγάλη πλειοψηφία πού ζεῖ ὄχι μέ τόν δικό της νοῦ, ἀλλά μέ τόν νοῦ τῶν ἡγετῶν καί χτίζει τή ζωή της ὄχι μέ τίς ἱερές ἐντολές τοῦ Χριστοῦ, ἀλλά μέ τίς ὑποδείξεις ἐκείνων πού ἔχουν τήν ἐξουσία νά καθοδηγοῦν τούς ἀνθρώπους μόνον ἐκεῖ ὅπου κατά τή γνώμη τους πρέπει νά πηγαίνουν, ὄχι χάρι τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ἀλλά γιά χάρι τῆς ἐπίτευξης τῶν ἀγαθῶν τῆς ἐπίγειας βασιλείας».

Ὁ ἅγιος Λουκάς, ὁ θαυμαστός καί θαυματουργός ἰατρός, ὁ καλός ποιμένας τῆς Συμφερουπόλεως, ὁ νεοφανής ἀστέρας τῆς ρωσικῆς Ἐκκλησίας, πού τόσα ὑπέμεινε καί τόσα ὑπέφερε καί τόσα ἄντεξε γιά τήν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ εἶναι γιά ὄλους μας πρότυπο ἀγωνιστοῦ, μᾶς παρηγορεῖ καί μᾶς ἐνισχύει στίς θλίψεις καί τίς δυσκολίες πού ἀντιμετωπίζουμε καί ἐπεμβαίνει θαυματουργικά γιά νά μᾶς θεραπεύσει ἀπό τίς ἀσθένειες πού μᾶς κατατρύχουν, ὡς ἔχων παρηρησία πρὸς τόν Θεό, ὡς ἱεράρχης, ὡς ὁμολογητής καί ὡς κήρυκας τοῦ Εὐαγγελίου καί τῆς πίστεως σέ καιρούς χαλεπούς.

Καί εὐχομαι ταπεινά οἱ πρεσβεῖες του νά σᾶς συνοδεύουν καί ἡ χάρι του νά θεραπεύει ὄλες τίς ἀσθένειες καί τούς πόνους σας.